

Academic editor: Imre Fazekas
Received: 02.04.2024 | Accepted: 25.04.2024 | Published: 29.04.2024. (online)
<https://epa.oszk.hu/01900/01957>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.11085780>

90 éve született Kerner Béláné Sümegi Katalin a foraminiferák kutatója Katalin Sümegi (Kerner Béláné), Foraminifera Researcher, Was Born 90 years ago

Sütőné Szentai Mária

Summary. In 2024, Katalin Sümegi (Kerner Béláné), one of the most prominent figures in Hungarian micropaleontology, would have turned 90. She worked in Komló in Southern Hungary. Her main research area was the Foraminifera. First, she investigated brown-coal deposits, then the deep-cultivated black-coal layers in the Mecsek Mountains from 1956 to 1990. He also investigated microfacies in Cuba (Holguin), where he was commissioned by the Hungarian State Geological Institute in 1987. He also had important tasks in the paleontological investigation of the Budapest metro construction sites. His publications were few, and his results are mostly preserved in manuscript form. Most of the manuscripts are kept in the museum of Komló.

Az egykori komlói földtani laboratórium Foraminifera kutatójára emlékezünk 2024-ben, aki 90 évvel ezelőtt született a Zala megyei Kiscsehiben 1934. szeptember 22-én, egy erdész család második leányaként. 1995. november 5-én Hirden hunyt el, gyógyíthatatlan betegségben.

Sümegi Katalin Budapesten, a Szabó József Geológiai Technikumban, 1955-ben végzett kizárólagos kiegészítővel. 1957-ben kötött házasságot Kerner Béla építészmérnökkel. Házasságukból 1967-ben egy kislány született. Első munkahelye a Komlói Szénbányászati Trösztnél volt, ahol az akkoriban mélyülő Zobák-aknán, a szelvényezési munkákban is részt vett. Ezt követően a Gyovai D. László által, 1956-ban szervezett földtani laboratórium alapító tagjaként folytatta munkáját. Először palynológiai vizsgálatokat végzett a hidas barnaköszénből, majd hamarosan a tengeri egysejtű Foraminifera-k vizsgálatára tért át, amely mellett mindvégig, 1990. évi nyugdíjazásáig megmaradt.

Kitartóan és pontosan dolgozott. Minden tevékenységét az igényesség jellemezte. Visszahúzó, a nyilvánosságtól tartózkodó, mértéktartó személyiség volt. Örökké sajnálta, hogy nem tudott egyetemre menni, de állandó önképzéssel pótolta a magasabb képzettség hiányát. Szakmai munkája nyomán az átlag fölé emelkedett. Tanítványa és munkatársa volt Timár Istvánné, akivel együtt, sok száz fúrászt dolgoztak fel a Mecsekből, a Dunántúli-középhegységéből és az Északi-középhegységéből.

A hatvanas években a Magyar Állami Földtani Intézet geológusával, Hámor Gézával járta a Mecsek feltárásait, miközben a térképezési munkához a Foraminifera vizsgálatokat is elvégezte. Munkájára a térképmagyarázóknak és a monografikus művekben hivatkoznak is a kutatók (Földi 1966, Hámor 1970, és az 1:10 000-es térképmagyarázók). A mecseki miocén kuta-

tások egyik nagymélységű fúrása, a Tekeres-1. sz. fúrás is a hatvanas években mélyült. A miocén korú rétegekből csodálatos, egyedi, szabad szemmel is látható tengeri egysejtűek kerültek elő. Erről a munkájáról publikáció is készült, Bóna József nannoplankton vizsgálatával közösen. A miocénen (5,2–24 millió év) kívül az eocén korú (37,0–56,5 millió év) Foraminifera vizsgálatában is volt érdemi része. A dunántúli eocén szénkutató fúrások közül a Nagyveleg-2. sz. fúrás Foraminifera együtteseit publikálta is Kerekesné Tüske Márta nannoplankton vizsgálataival együtt.

Foraminifera-k a mikroszkóp alatt

Változatos, szép feladat volt a laboratóriumban a budapesti metró nyomvonalai mentén mélyült fúrások őslénytani vizsgálata. Az eocén, oligocén és miocén korú rétegekből, komplex vizsgálatok készültek. Ebbe a munkába később az ELTE kutatói, Horváth Mária és Nyíró Réka is bekapcsolódtak. Az egyetemen közös kutatásokról előadói üléseken számoltak be, de végül mindezek a munkák kéziratban maradtak. Egyik különleges feladata volt Bóna Józseffel együtt, a mecseki paleozóos és mezozoos rétegek Conodonta vizsgálatához a feltárási módszer kikísérletezése és beindítása. A hetvenes évek végén, a tekeresi fúrás gyönyörű együttese köszönnek vissza a Magyarhertelend-1. sz. fúrásban, amelyet Tímár Istvánnéval együtt adtak elő Pécssett egy földtani szakmai ülésen 1978-ban.

Többirányú foglalkoztatására példa, a mecseki jura mikrofacies vizsgálata vékonycsiszolatokból. E munkáról Bóna Józseffel volt közös előadásuk Pécssett (1981-ben). Ugyancsak mikrofacies vizsgálatait voltak a Foraminifera vizsgálatok mellett Kubában (Holguin) is, ahová a Magyar Állami Földtani Intézet megbízásából jutott el 1987-ben. Utolsó nagy munkája a Magyarszék-1. sz. fúrás Foraminifera vizsgálata volt 1989-ben. Ez volt az utolsó fúrás, amelyet még együtt dolgozhattunk fel.

A laboratórium őslénytani csoportjának ez a közös tevékenysége ezt követően megszakadt. Bóna József 1989-es nyugdíjba vonulását ő követte, 1990-ben. Férje halála után kislányával, Katinkával sokáig egyedül élt. Régi iskolatársával, Szabó József geológus technikussal 1995-ben kötött házasságot. Életének erre a szakaszára árnyékot vetett súlyos, gyógyíthatatlan betegsége, amelyet csendes megadással viselt, férje és testvére Anna, odaadó ápolása mellett.

Az egykori komlói mélyfúró vállalatnál 1962-ben épült laboratóriumban, a kémiai, kőzet-tani és őslénytani kutatások 1992-ben szüntek meg véglegesen. A valósággal romokban heverő, szétdőlt egykori szebb napokat megélt laboratóriumból a dokumentumokat, könyveket, preparátumokat, kőzeteket, ősmaradványokat Fazekas Imrével közösen mentettük át az akkori Komlói Természettudományi Gyűjteménybe. Most a Komlóverzum Látogatóközpont, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjteményben található meg. Ott őrzik a jövő nemzedékek számára a hiányosan megmentett kutatások dokumentumait, tárgyi emlékeit. Véleményem szerint mindig lesznek, születnek, olyan kutatók, akiknek fontos lesz a föld mélyének, a letűnt évmilliók emlékeinek ismerete, és Komlón ezek az egykori munkák és ősmaradványok új kutatási eredményeket hoznak. Biztosan születnek revíziós munkák is, amelyek majd más megvilágításba helyezik az elődök vizsgálati eredményeit.

Kitüntetés: A Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója (1976)

A komlói mélyfúró vállalat által adományozott Kiváló Dolgozó kitüntetést többször is megkapta.

Publikációk:

Bóna J. & Kernerné Sümegi K. (1966): Mikropaleontológiai vizsgálatok a Tekeres 1. sz. földtani alapfúrás miocén képződményein. – A Magyar Állami Földtani Intézet Évi Jelentése az 1964. évről, pp. 113–137.

Kerekesné Tüske M. & Kernerné Sümegi K. (1976): A Nagyveleg 2. sz. fúrás eocén rétegsorának mikropaleontológiai vizsgálata. – Földtani Közönlöny 106: 441–447.